

vil lade mig det være magtpaaliggende at brede den største Mistillid til den Fremgangsmaade udover Landet, haade medens man bygger, og efter man har bygget. Det sker ikke, fordi, jeg selv vil løbe eller vil tilraade nogen Anden at løbe fra Standjerne, naar vi skulle staa der; thi man løber jo ikke fra Hjem og Arne; selv om de, der have med det at gøre, have spillet nok saa galt med det, og have indrettet det nok saa afsindigt, saa løber man ikke der fra; man tager sine Brygl og bliver liggende; men jeg siger ganske ligesvem, at det er i Befolkningens Interesse, at man gør den opmærksom paa, at det, trods den ærligste Overbevisning, ikke har været En muligt at se noget Bærneri. Det tror jeg vil være at betage Befolkningen en Illusion, og det vil gjøre, at Staden ved Kjøbenhavns Befæstning, nemlig Medbrydelsen af vor nationale Modstandskraft, maatte kunde blive et Gran mindre, end hvis vi staa os sammen om at hidsje Befolkningen op til Ting, den ikke kan naae eller skal naae.

Wagner: Der er rettet et bestemt Spørgsmaal til os Militære, om vi antog, at et lille Land som Danmark kunde forsvare sin Selvstændighed. Det skulde ikke lykkes at bevise dette ved at henvise til 1658. Thi for 200 Aar siden bleve vi belærte om, at Mod og Mandshjerte endnu havde Noget at sige. Nu er det kun Kapital, det dreier sig om. Jeg har nu været i Krig, det tror jeg ikke, det ærede Medlem, der sidst satte sig, har været, og jeg har den fulde Overbevisning, at det ikke forholder sig saa, blandt Andet, fordi jeg netop har set paa nært Hold, at et Land med en stor Kapital har maattet bukke under for et Land med mindre Kapital. Men jeg tror overhovedet ikke, det er saa vanstelig at paavise i dette Aarhundrede forskjellige Tilfælde, hvor det virkelig har kunnet udrette noget Godt. Jeg skal kun for at begynde med at gaa meget langt bort henvise til Sydafrika, til Boerne. Denne lille tappre Nation af hollandsk Stamme blev angrebet af det overmægtige England, men forsvarede sig med et saadant Heltemod, at selv Englænderne, der ellers ikke ere meget ædelmodig anlagte, dog mente, at det vilde være en Skændsel at tilintgjøre en saadan lille Nation, og Boerne nyde den Dag i Dag deres Uafhængighed. Jeg skal minde om Montenegrienerne, denne lille krigerste Nation, der saa at sige næsten ubelukkende bestaar af Soldater, og hvem det trods Tyrkiets Overmagt lykkedes at hævde deres Uafhængighed. Jeg skal anføre Ser-

berne, som med Held optog en Kamp med Tyrkiet, indtil Rusland kom dem til Hjælp. Jeg skal endelig nævne Tyrkiet, som utvivlsomt vilde være bleven udslettet af Staternes Tal, hvis det ikke havde gjort denne sejle Modstand, navnlig ved Plewna, saa at der blev Tid til at reise en Stemning i Europa, som førte til diplomatisk Interventioner, der hindrede Rusland i at udføre sine Planer. Det vilde falde meget let i vort Aarhundrede at nævne adskillige andre Exempler paa saadanne Tilfælde, hvor Mod og Mandshjerte har haft noget at sige. Jeg skal dog indskrænke mig til at nævne Danmark; det vil de Herrere dog vel ikke nægte, at vi i 1848—49—50 viste Mod og Mandshjerte, og utvivlsomt netop fordi vi frempebe tappert og godt, kom vi heldig ud af den Krig. Det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Lauridsen) antydede, at vi skulde have en lille Hær paa 10 til 15,000 Mand vel uddannede Folk, thi saa vilde vi være mere værdifulde som Allierede end nu. Det skal jeg hverken benægte eller bekræfte, det veed jeg ikke Noget om, men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at naar de 10 til 15,000 veluddannede Mand ikke havde noget Støttepunkt at holde sig til, og vi altsaa maatte vente, til vore eventuelle Allierede kom til Hjælp, vilde vi komme i den samme Situation, som vi kom i 1864, hvor vi efter det ærede Medlems Mening ganske roligt skulde have raat Hals, thi det hjalp os jo dog ikke noget at forsvare os. Men naar det er saa, forekommer det mig, at de 15,000 Mand vilde være overflødige, og at det vilde være rimeligere at undvære dem. — Jeg har hørt det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup) paany fremsætte sin bekendte Sætning: hvad kan det nytte? Det har for mig ikke været uden Interesse, thi jeg vidste jo ikke, om ikke denne Sætning var bleven modificeret, efter at Forhandlingspolitiken var begyndt. Jeg skal nu ikke benytte nogen- somhelst Haansord derimod, jeg forstaar godt det Ord, „hvad kan det nytte“, og jeg tror overhovedet ikke, der findes noget Meneske, hos hvem det ikke lurer paa Bunden af Hjertet. Om det kommer mere eller mindre stærkt frem, beror jo paa hans Karakter og hans Udvikling. Selv en Mand som Biskop Monrad, der endte med at tale saa varmt for, at vi skulde forsvare os, har ogsaa haft sine tunge Timer, og i et af sine politiske Breve antydet, at vi maatte burde gjøre os til et monarkist Hamborg. Jeg tror, at det ærede Medlem fra Rjøge fortjener Tak, fordi han i en saa klar Form har fremsat denne Tanke, der jo er bleven